

door Dirk LAUREYS

DEEL IV - IDEOLOGIE & POLITIEK LEVEN

a) Ideologie

1. Zoals reeds gezegd was PIETERS van huis uit Rooms-katholiek opgevoed (41). In de politiek kwam hij telkens op bij de liberale partij (42), meer zelfs; zijn begrafenis was geen kerkelijke (43) en ook het reeds aangehaalde artikeltje betreurt het feit dat PIETERS de kerk de rug heeft toegekeerd (44). Waarschijnlijk speelt de invloed van de vrijmetelarij hier een rol.

2. PIETERS' houding t.o.v. Vlaams.

Twee feiten laten ons doorschemeren dat hij nogal afkeurig stond wat de emancipatie van het Nederlands aanging. Ten eerste de stelling van MAERVOET die in zijn proefschrift vermeldt dat het Nederlands slechts na 1912 ingang vond in de raad omdat burgemeester PIETERS voordien van oordeel was dat het Nederlands niet paste bij de standing van de vergadering (45). Ten tweede omdat zijn naam nergens vermeld wordt wat het Willemfonds uit Oostende aangaat (46).

b) Politiek leven

1. Gemeenteraadslid (1885-1888)

In 1884 begon zijn politieke carrière als liberaal politicus (47). Op 19 oktober van dit jaar vonden er gemeenteraadsverkiezingen plaats. PIETERS kwam als 3e met 774 stemmen uit de bus (bij een volstreekte meerderheid van 652 stemmen), waardoor hij gemeenteraadslid werd. Op Nieuwjaarsdag 1885 beloofde PIETERS gehoorzaamheid af te leggen jegens de koning en het Belgische volk en zijn ambt plichtsbewust te zullen uitoefenen (48). Bij de gemeenteraadsvergadering van 12 januari 1885 werden leden benoemd voor permanente commissies. PIETERS werd aangeduid tot lid van de commissie van de politie, van openbare feesten, hygiëne en van de commissie voor schone kunsten en openbaar onderwijs (49).

In het kader van de provinciale verkiezingen van mei 1886 stelden men de kiesbureaus samen, Alfons PIETERS werd aangesteld als lid van de tweede sectie (50).

Steekproeven in de gemeenteraadsverslagen nopen me ertoe te zeggen dat PIETERS regelmatig aanwezig was, regelmatig nieuwe initiatieven voorstelde en soms geen blad voor de mond nam (51).

2. Schepen (1888-1892)

Op 17 januari 1888 moest een schepen benoemd worden voor de periode van 6 jaar. Volgens artikel 9 van de wet van 30 december 1887 moest een geheime stemming doorgaan voor de plaatsvervangende van schepen Louis MARYSSAEL (52), die wegens onbekende redenen uit de Association Libérale gesloten werd (53). Vijftien leden namen deel aan de kiezing. Resultaat : PIETERS kreeg 12 stemmen, terwijl de drie andere kandidaten slechts elk 1 stem op hun naam konden schrijven. Hierdoor nam PIETERS de plaats in van MARYSSAEL als schepen van hygiëne en stadsreiniging (54).

Steekproeven in de gemeenteraadsverslagen uit die periode leiden er toe te zeggen dat hij meestal aanwezig was, in de meeste gevallen tussenkwam met korte maar rake opmerkingen (55).

3. Burgemeester (1892-1912)

In april 1892 werd burgemeester J. MONTANGIE in een schandaalsfeer bij koninklijk besluit van 29 april uit zijn ambt ontzet. Hij was diezelfde maand voor de rechtbank schuldig bevonden aan het ontvangen van geld van BRESSON, directeur van het kursaal, terwijl hij de kursaardirectie bevoordeelde (56).

Op 7 oktober werd Alfons PIETERS tot burgemeester geïnstalleerd. In zijn openingsrede wijst hij op het feit dat Oostende in korte tijd tot vermaarde badstad is uitgegroeid en beklemtoonde de noodzaak van verdere uitbouw ervan als toeristisch centrum. Als plaatsvervanger voor PIETERS' functie als schepen werd M. VAN LOO met 11 van de 14 stemmen tot schepen verkozen (57).

In het kader van de gemeenteraadsverkiezingen van 17 november 1895 werd in een belangrijke zitting op 30 oktober de lijst opge maakt van de kandidaten van de Association Libérale d'Ostende, waarbij PIETERS benoemd werd tot voorzitter (58). Hij werd verkozen met 3.142 stemmen (bij een kiesdrempel van 2.935 stemmen). De "hereedaflegging" als burgemeester geschiedde op 26 maart 1896 (59).

De leden van de sanitaire diensten van de Oostendse haven kozen volgens het koninklijk besluit van 22 april 1897 hun commissieleden, PIETERS werd bij deze gelegenheid aangeduid als voorzitter (60). Uit hetzelfde jaar dateren de contacten tussen Oostende en het Engelse Eastbourne. Een brief, gepubliceerd in het gemeenteraadsverslag van 1897, van de burgemeester van Eastbourne fungeert als een bedanking voor de receptie aangeboden aan de leden van de Eastbournse gemeenteraad (61).

Koning Leopold II legt op 18 juni 1898 de eerste steen voor de nieuwe haveninstellingen; burgemeester PIETERS wees in zijn uiteenzetting op het steeds toenemende belang van de badstad Oostende.

In augustus 1901 werd het ruitersstandbeeld van Leopold I ("het paard") op plechtige wijze ingewijd, in het bijzijn van PIETERS, die in zijn toespraak de bijdrage van deze vorst onderlijnde voor de groei van Oostende (62). Muzikale omlijsting werd verzorgd door Léon RINSKOPF, met wie PIETERS vriendschappelijke contacten onderhield (cfr. PIETERS' felicitaties bij RINSKOPFS benoeming tot ridder in de Leopoldsorde) (63).

De gemeenteraadsverkiezingen van 18 oktober 1903 domineerden het politieke toneel. Alfons PIETERS werd met 4.332 stemmen (kiesdrempel 4.219 stemmen) herkozen (64). De herbenoeming geschiedde op 19 januari van het volgende jaar (65).

Één jaar voor PIETERS' dood, nl. in 1911 vonden er opnieuw gemeenteraadsverkiezingen plaats. Hij werd nogmaals herverkozen met 4.458 stemmen (66). Op 29 januari van het nieuwe jaar benoemd tot burgemeester (67). Zijn plots heengaan op 30 mei maakte een einde aan een 20-jarige burgemeesterscarrière (68).

4. Volksvertegenwoordiger (1892-1894)

Ter uitvoering van het koninklijk besluit van 12 mei 1892 vonden er op 14 juni kamerverkiezingen plaats. Alfons PIETERS werd met 747 stemmen nipt verkozen, de kiesdrempel was 746 stemmen, en werd volksvertegenwoordiger (69).

Slechts tot 19 september 1894 zou hij volksvertegenwoordiger zijn.

De kamerverkiezingen brachten hem slechts 6.322 stemmen, bij een kieslimiet van 9.194 stemmen (70).

Wel valt hierbij aan te stippen dat deze wetgevende verkiezingen volgens de nieuwe kieswetten gebeurden en waren ook voor de Oostendse liberalen een bittere pil, geen enkele van hun kandidaten werd verkozen (71).

Op de kamerverkiezingen van 1902 zag PIETERS af van een plaats op de lijst en werd BUYL kandidaat (72).

(vervolgt)

* alle voetnota's volgen op het einde van deze bijdragenreeks.

TE LEZEN. E.A. VAN HAVERBEKE. "MIJN RODE VOOROUDEERS"

120 bladzijden, rijk geïllustreerd, verzorgd uitgegeven. Te bestellen bij de auteur, Nieuwpoorstesteeweg 20a, 8400 Oostende.

Van ons aller gekende Eddy VAN HAVERBEKE kunnen we bezwaarlijk zeggen dat hij de markt overspoelt met zijn litteraire geesteskinderen. Daar heeft hij, door zijn engagement in het cultureel en sociaal leven op lokaal, provinciaal en nationaal vlak, gekoppeld aan zijn drukke beroepsbezigheden onvoldoende tijd voor.

En toch besteedt hij de kleine beetjes vrije tijd die hem resten om regelmatig, op het terrein van de familiegeschiedenis iets uit te brengen dat er zijn mag.

In 1983 was het TWEE EEUWEN FAMILIE VALCKE TE OOSTENDE, vijf jaar later (1988) komt hij uit met MIJN RODE VOOROUDEERS.

Rijke families hebben meestal weinig problemen met hun familiegeschiedenis. Zij kopen, verkopen onroerende goederen, schrijven een testament, maken allerlei contracten, sluiten overeenkomsten, voeren een uitgebreide correspondentie, kortom laten voldoende papieren achter. Wie weinig of geen geld of goederen heeft laat ogenschijnlijk minder sporen achter. Wie zegde ooit dat "Arme families geen geschiedenis hebben". In zijn laatste boek bewijst Eddy VAN HAVERBEKE, met klank, het tegendeel.

Met eindeloos geduld, monikkenwerk als U het mij vraagt, heeft hij, te beginnen bij zijn overgrootvader (1853), stukje voor stukje, de geschiedenis samengesteld van vijf familieleden (tot 1983). Buiten de klassieke genealogische bronnen boorde hij een reeks minder gekende bronnen aan. Zo speurde hij in het Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging en in de archieven van maatschappijen en verenigingen, consulteerde oude lokale blaadjes, kranten en tijdschriften, mededelingen, ledenlijsten, verslagboeken, tentoonstellingscatalogussen. Hij raadpleegde licentiaatsthesisen, luisterde naar uitzendingen van lokale omroepen en sprak met familieleden en kennissen. Het resultaat is uitstekend.

Ondanks het feit dat men voor iemand anders familiegeschiedenis maar een matige interesse kan opbrengen - mijn kind, schoon kind - leest het boek als een trein. Zeer verzorgd van tekst en illustratie, gul voorzien van noten - achter elk hoofdstuk -, met een uitvoerige lijst van geraadpleegde werken en een lijst van illustraties is het een prachtig voorbeeld van hoe de familiegeschiedenis van een paar "kleine luyden" moet samengesteld en geschreven worden. Warm aanbevolen, voornamelijk als voorbeeld hoe het kan en moet.

J.B DREESEN